

JORDI LLOVET I JOAQUIM M. PUYAL HAN PUBLICAT DOS LLIBRES FONAMENTALS

Agustí Pons

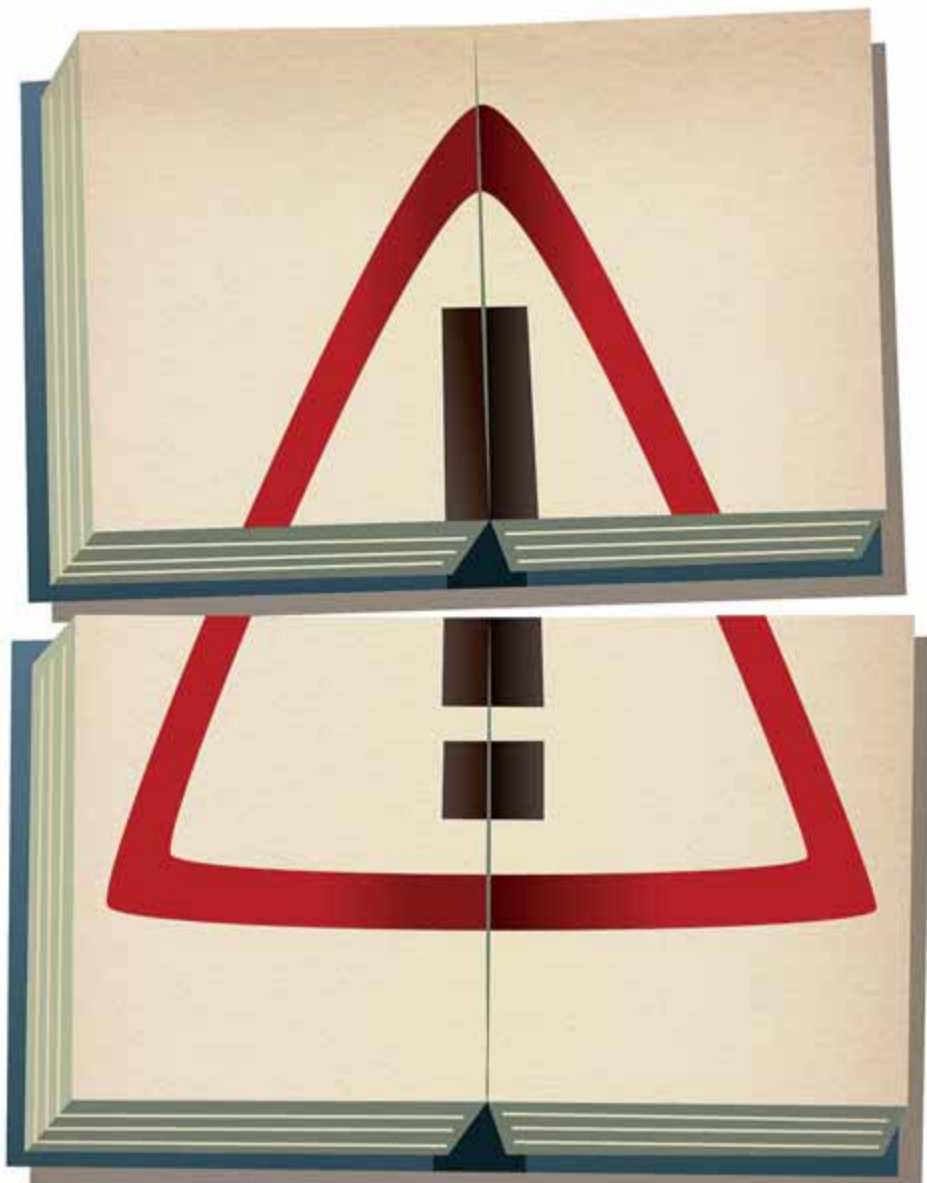

Periodista i escriptor

Atmosfera protegida

Boada&Palmer

Dues advertències molt serioses

XAVIER RAMIRO

No és veritat, si més no a Catalunya i a Espanya, que fa trenta o quaranta anys la gent llegís més. Segons les estadístiques, es llegia menys que ara, però, això sí, el pes social dels escriptors, dels intel·lectuals, era força més important. Quan algun dels grans escriptors parlava –penso en Sartre, a França, o en el nostre Espriu– tremolaven el governador civil, el bisbe i el rector de la universitat. Ara, el governador, el bisbe i el rector poden tremolar per moltes altres coses: l'opinió d'un ecologista, les declaracions d'un futbolista; la difusió per les televisions d'imatges especialment impactants de qualsevol succés, etcètera. Però els intel·lectuals i, en general, les persones que practiquen allò que tradicionalment se n'ha dit l'alta cultura, tenen un pes social absolutament irrellevant. Això passa a Catalunya, passa a la resta d'Espanya i passa, en general, a Europa per no anar

més lluny. I les causes d'aquest canvi serien difícils de resumir en unes poques ratlles.

EL CAS ÉS QUE DUES DE LES PERSONALITATS més preparades de la societat catalana en els seus respectius àmbits professionals –el de les humanitats i el de la comunicació– acaben de publicar, cadascuna d'elles, un llibre

Els intel·lectuals i, en general, les persones que practiquen allò que tradicionalment se n'ha dit l'alta cultura tenen un pes social absolutament irrellevant.

que significa un crit d'alerta molt seriós sobre la situació col·lectiva en la qual ens trobem; un crit d'alerta que, en uns altres moments, aquells en els quals la veu dels intel·lectuals era important, hauria provocat un considerable enrenou. Em temo, però, que els dos llibres passaran notablement inadvertits.

EL PROFESSOR JORDI LLOVET HA PUBLICAT *Adéu a la universitat. L'eclipsi de les humanitats*. Tal com es diu en la contraportada, el títol fa referència a dues qüestions: al seu adéu particular a la universitat, ja que s'ha acollit a un pla de prejubilació; i a l'adéu, en general, a la universitat, a la universitat tal com Llovet l'entén. A partir de l'eclipsi de les humanitats; un eclipsi que ve de lluny i que consagra l'anomenat pla de Bolonya ja en vigor. El llibre de Llovet és instructiu, divertit i amarg. Instructiu, perquè el lector aprèn moltes coses; divertit per la manera diguem-ne familiar que té d'apropar-nos a algunes de les grans personalitats intel·lectuals del segle XX i que ell ha conegut, o quasi: Adorno o Susan Sontag, per exemple. I, sobretot, amarg perquè tot el text és un cant a una universitat, i a una manera de transmetre el saber, que, segons ell, s'ha estrocat per sempre. "No hi ha cap senyal –escriu, per exemple, en el capítol final– que ens permeti suposar que els centres d'ensenyament inculcaran als estudiants més joves i més grans la sèrie limitada, però fonamental, de valors capaços de contrarestar els efectes de la cultura de l'oci, de l'enlluernament del mercat de consum i de l'escassa capacitat de les famílies per educar els seus fills".

COM SI VOLGUÉS INTENTAR DONAR RESPOSTA a la desesperança del professor Llovet, Joaquim Maria Puyal dedica el llibre que acaba de publicar –*Aicnàlubma*– a reflexionar sobre la societat i els mitjans de comunicació. Puyal no només és un periodista radiofònic i televisiu d'èxit. És, també, doctor en lingüística, llicenciat en ciències de la informació i en filologia romànica i membre numerari de l'Institut d'Estudis Catalans adscrit a la secció filològica. Té, doncs, autoritat per parlar del seu ofici: la comunicació i, especialment, la comunicació televisiva. El llibre de Puyal és formalment més acadèmic que el de Llovet; no hi ha retrats personals ni ironia en parlar dels altres o d'ell mateix. Però les conclusions, en línies generals, són igualment demolidores. Dic en línies generals perquè la crítica de Puyal no va dirigida tant a una empresa en concret sinó a la situació en què es troba el ciutadà que viu sota l'impacte de la informació instantània; de la televisió convertida en un espectacle que tot ho banalitza. Puyal afirma que un espectador adiccionat a la televisió "ha reduït o perdut la capacitat de prendre decisions personals [...]". Però amb la pèrdua de la llibertat [...] li han furat un valor encara més important que és l'essència de la seva identitat: una persona que no pensa és un animal racional que no raona". Són aquests joves adiccionats els que arriben a una universitat de la qual, segons Jordi Llovet, no poden esperar cap rectificació que els porti al camí de l'humanisme, és a dir, a una comprensió universal i interrelacionada de les coses.

SERIA UN SÍMPTOMA MÉS DE LA NOSTRA atonia col·lectiva si aquestes reflexions no comportessin un ampli debat.

Lampedusa

Arran de la crisi humanitària que significa l'arribada a l'illa de Lampedusa de milers de refugiats a conseqüència de les revoltes als països àrabs, s'ha plantejat a Europa un debat nou. La qüestió bàsica que s'aborda ara és si s'han de repartir els immigrants que arriben a l'illa italiana entre la resta d'estats europeus. Si bé es cert que és Europa sencera la que té el problema, també és veritat que les polítiques sobre immigració no són iguals a tot arreu. Només cal fer una escapada de cap de setmana a Roma per adonar-se que la llei allà és estricta i la immigració està raonablement controlada. Així, doncs, no sembla just que els que han abordat el problema i l'han enfrontat de cara hagin d'assumir ara, per culpa de ser el lloc més proper, l'arribada massiva que altres permeten constantment. De repartiment, res de res, que vinguin tots a Barcelona, que ja no ens ve d'aquí.

Barcelona

Doncs que vinguin, que com més serem, més riurem. Total, Barcelona sempre ha estat una ciutat d'acollida i no ens vindrà d'una nova onada d'immigrants. Ara bé, no oblidem que després vindran els de sempre i ens diran que a aquesta gent no els parlem en català, no fos cas que es vegin forçats a quedar-se aquí i els boicotegem les oportunitats d'anar a un altre lloc. Ja és gros això, eh! Devem ser l'únic lloc del món on ensenyar al nouvingut la llengua del país és perjudicial. I, sobretot, no oblidem que la llengua materna dels nascuts a Catalunya canvia del català al castellà a un ritme vertiginós. Ens anem assimilant a Espanya a un ritme insostenible, però que no se'ns passi pel cap assimilar la gent que ve a viure amb nosaltres, que ja se sap que això es tancar-se en un mateix. I sobretot, que ningú no digui que la immigració ha tingut efectes devastadors sobre la llengua, que li diran de tot.